

VENITURILE UNIUNII

Bugetul UE este finanțat în mare parte (peste 90 %) din resurse proprii. Veniturile anuale trebuie să acopere în totalitate cheltuielile anuale. Decizia privind sistemul de resurse proprii este adoptată de Consiliu cu unanimitate de voturi, ținând seama de avizul Parlamentului European, și trebuie ratificată de statele membre. În 2022 și 2023, Comisia a propus o reformă a sistemului de resurse proprii, compusă din două pachete de noi resurse proprii.

TEMEI JURIDIC

- Articolul 311 și articolul 322 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și articolele 106a și 171 din Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice;
- [Decizia \(UE, Euratom\) 2020/2053 a Consiliului din 14 decembrie 2020](#) privind sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene;
- [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2021/768 al Consiliului din 30 aprilie 2021](#) de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a sistemului de resurse proprii ale Uniunii Europene, [Regulamentul \(UE, Euratom\) nr. 609/2014 al Consiliului din 26 mai 2014](#) privind metodele și procedura de punere la dispoziție a resurselor proprii tradiționale și a resurselor proprii bazate pe TVA și pe VNB și privind măsurile pentru a răspunde necesităților trezoreriei, [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2021/769 al Consiliului din 30 aprilie 2021](#) privind regimul unitar definitiv de colectare a resurselor proprii provenite din taxa pe valoarea adăugată, precum și [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2021/770 al Consiliului din 30 aprilie 2021](#) privind calcularea resursei proprii bazate pe deșeurile de ambalaje din plastic care nu sunt reciclate, privind metodele și procedura de punere la dispoziție a resursei proprii respective, privind măsurile menite să răspundă necesităților trezoreriei și privind anumite aspecte legate de resursa proprie bazată pe venitul național brut.

OBIECTIV

Să asigure autonomia financiară a Uniunii Europene în limitele disciplinei bugetare.

FUNCȚIONARE

[Decizia privind resursele proprii din 21 aprilie 1970](#) a dotat Comunitatea Economică Europeană (CEE) cu resurse proprii. Prin [Decizia \(UE, Euratom\) 2020/2053 a Consiliului din 14 decembrie 2020](#), nivelul anual de resurse proprii care poate fi folosit

este limitat în momentul de față la maximum 1,4 % din venitul național brut (VNB) al UE. Cum totalul cheltuielilor nu poate depăși totalul veniturilor, cheltuielile sunt și ele limitate de acest plafon (1.4.3). În practică, actualul cadru financiar multianual (CFM) 2021-2027 (1.4.3) stabilește plafonul cheltuielilor la un nivel echivalent cu aproximativ 1,4 % din VNB-ul UE.

STRUCTURA VENITURILOR

1. Resursele proprii „tradiționale”

Acestea se alcătuiesc din taxe vamale, taxe agricole și taxele pe zahăr aplicate începând cu 1970. Cota care poate fi reținută de statele membre pentru a acoperi costurile de colectare a fost majorată din nou de la 20 % la 25 %. În prezent, resursele proprii „tradiționale” reprezintă, de obicei, aproximativ 10-15 % din veniturile din resurse proprii^[1].

2. Resursele proprii bazate pe TVA

Acestea constau, în prezent, dintr-un procentaj din TVA-ul estimativ colectat de statele membre, care este transferat către Uniune. Deși sunt prevăzute în decizia din 1970, aceste resurse nu au fost aplicate decât după armonizarea, în 1979, a sistemelor de TVA ale statelor membre. Resursele bazate pe TVA reprezintă în prezent aproximativ 10 % din veniturile din resurse proprii.

3. Resursele proprii bazate pe VNB

Aceste resurse proprii au fost create prin [Decizia 88/376/CEE a Consiliului din 24 iunie 1988](#) și provin din sumele prelevate din VNB-ul statelor membre sub forma unui procentaj uniform stabilit în fiecare an prin procedura bugetară. Inițial, această contribuție se colecta doar în cazul în care celelalte resurse proprii nu acopereau în totalitate cheltuielile, însă în prezent finanțează cea mai mare parte a bugetului UE. Resursele bazate pe VNB s-au triplat față de sfârșitul anilor 1990, iar acum reprezintă, de obicei, aproximativ 60-70 % din veniturile din resurse proprii.

4. Resursele proprii bazate pe cantitatea de deșuri din plastic

Aceasta este o nouă categorie de resurse proprii introdusă începând cu 1 ianuarie 2021 prin [Decizia din 2020 privind resursele proprii](#). Este vorba despre o contribuție națională bazată pe cantitatea deșeurilor provenite din ambalaje de plastic nereciclate, cu o cotă de prelevare uniformă de 0,80 EUR per kilogram. Contribuțiile statelor membre al căror VNB pe cap de locuitor se situează sub media pe UE sunt reduse cu o sumă forfetară anuală, care corespunde unei cantități de 3,8 kilograme de deșuri din plastic pe cap de locuitor. Veniturile generate de această resursă asigură cam 3-4 % din bugetul UE.

5. Alte venituri și soldul reportat din exercițiul financiar anterior

Printre celelalte venituri se numără impozitele pe salarii plătite de personalul UE, contribuțiile unor țări care nu sunt membre ale UE la programe europene, plățile de dobânzi și amenzile plătite de întreprinderile care încalcă legislația UE. În cazul unui excedent, soldul din fiecare exercițiu financiar este înscris în bugetul pentru exercițiul

[1] [Conturile anuale consolidate ale Uniunii Europene – exercițiul financiar 2021](#).

următor sub formă de venituri. Alte venituri, soldurile și ajustările tehnice reprezintă, în general, între 2 % și 8 % din veniturile totale.

6. Mecanisme de corecție

Sistemul de resurse proprii a mai fost folosit și pentru a corecta dezechilibrele bugetare dintre contribuțiile nete ale statelor membre. Deși corecția în favoarea Regatului Unit introdusă în 1984 nu mai există, Danemarca, Germania, Țările de Jos, Austria și Suedia vor beneficia în continuare, în perioada 2021-2027, de corecții forfetare.

7. Contractarea de împrumuturi

Bugetul UE nu poate rula un deficit, iar finanțarea cheltuielilor sale prin împrumuturi nu este permisă. Cu toate acestea, pentru a finanța granturile și împrumuturile acordate prin instrumentul de redresare Next Generation EU (NGEU), Comisia a fost autorizată, în mod excepțional și temporar, să împrumute până la 750 de miliarde EUR (la prețurile din 2018) de pe piețele de capital. După sfârșitul anului 2026 nu vor mai fi permise alte împrumuturi nete, ci numai operațiuni de refinanțare. Comisia aplică o strategie diversificată de împrumut, care combină obligațiunile pe termen lung, obligațiunile verzi și titlurile de creanță pe termen scurt vândute prin sindicalizare și licitații, practicând în plus o comunicare deschisă și transparentă prin decizii anuale de împrumut și planuri de finanțare semestriale.

CĂTRE O REFORMĂ A RESURSELOR PROPRII ALE UE

Tratatul de la Lisabona a reafirmat faptul că bugetul trebuie să fie finanțat integral din resurse proprii și i-a lăsat în continuare Consiliului competența de a adopta, în unanimitate, după consultarea Parlamentului, o decizie privind sistemul de resurse proprii al Uniunii^[2], de a introduce noi categorii de resurse proprii și de a renunța la cele existente. Acest tratat a mai stabilit că Consiliul poate adopta măsurile de punere în aplicare a acestor decizii numai cu aprobarea Parlamentului.

În ianuarie 2017, grupul la nivel înalt creat în 2014 pentru a efectua o revizuire generală a sistemului de resurse proprii („grupul Monti”) și-a prezentat [raportul final](#) privind găsirea unor modalități mai transparente, simple, echitabile și cu răspundere democratică de finanțare a bugetului UE. Concluzia principală a fost că bugetul UE are nevoie de reforme, atât pe partea de venituri, cât și pe partea de cheltuieli, pentru a putea răspunde provocărilor actuale și a obține rezultate concrete pentru cetățenii europeni.

Pe baza acestui raport și a [documentului de reflecție privind viitorul finanțelor UE](#), publicat ulterior, Comisia a făcut, la 2 mai 2018, [propuneri](#)^[3] pentru a simplifica resursa proprie actuală bazată pe TVA și a introduce un coș de noi resurse proprii. Comisia a propus, de asemenea, eliminarea tuturor rabaturilor și reducerea de la 20 % la 10 % a cotei din veniturile vamale pe care statele membre o păstrează drept costuri de colectare, precum și o creștere a plafonului pentru cererile anuale de resurse proprii pentru a ține seama de un VNB total mai mic al UE-27 și de propunerea de integrare a Fondului european de dezvoltare în bugetul UE.

[2] O eventuală decizie în acest sens trebuie ratificată de statele membre.

PUNCTUL DE VEDERE AL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Întemeindu-se pe noile dispoziții din Tratatul de la Lisabona, Parlamentul a solicitat în repetate rânduri, printr-o serie de rezoluții adoptate în ultimii ani^[4], să se reformeze din temelii sistemul de resurse proprii. Parlamentul a scos în evidență o serie de probleme legate de sistemul de resurse proprii, în special caracterul excesiv de complex al acestuia și faptul că depinde financiar de contribuțiile naționale.

În vederea formării unui buget al UE mai stabil, menit să sprijine obiectivele de politică ale UE, Parlamentul a solicitat în mod repetat un pachet ambițios și echilibrat de noi resurse proprii ale UE, care să fie echitabil, simplu, transparent și neutru din punct de vedere fiscal pentru cetățeni. Parlamentul a solicitat și reforme care să facă procesul de colectare a veniturilor mai simplu, mai transparent și mai democratic, să reducă cota contribuțiilor bazate pe VNB, să reformeze sau să elimine resursa bazată pe TVA și să elimine treptat toate formele de rabaturi.

PROPUNERI DE REFORMĂ

La reuniunea extraordinară a Consiliului European din 17-21 iulie 2020, șefii de stat și de guvern au ajuns la un acord în mai multe dosare: un nou CFM, NGEU (instrumentul de redresare Next Generation EU), majorarea plafonului creditelor de plată și colectarea, începând cu ianuarie 2021, unei noi resurse proprii bazate pe deșeurile din plastic nereciclate. Acesta s-a bazat pe propunerea Comisiei din [28 mai 2020](#) de a împrumuta o sumă de până la 750 de miliarde EUR prin emiterea de obligațiuni pe piețele internaționale în numele UE, cu scadențe între 3 și 30 de ani, pentru a contracara efectele pandemiei de COVID-19. Pentru a sprijini datoriile suportate de Uniune cu scopul de a rambursa în cele din urmă finanțarea obținută pe piață, Comisia a propus majorarea, în mod excepțional și temporar, cu 0,6 % a plafonului resurselor proprii bazate pe VNB-ul UE, pe lângă propunerea de a se majora permanent de la 1,2 % la 1,4 % plafonul legat de VNB, pentru a ține seama de noul context economic. .

În [rezoluția sa din 23 iulie 2020](#), Parlamentul a evidențiat faptul că numai prin crearea unor resurse proprii noi suplimentare se poate asigura rambursarea datoriei UE, protejând în același timp bugetul UE și reducând presiunea fiscală suportată de bugetele naționale și cetățenii europeni. Avizul Parlamentului din [16 septembrie 2020](#), întocmit în cadrul procedurii de consultare, a reiterat apelurile de a se introduce resurse proprii noi pe baza unei foi de parcurs și de a se desființa toate corecțiile.

La 10 noiembrie 2020, negociatorii Parlamentului, Consiliului și Comisiei au ajuns la un acord politic privind CFM, resursele proprii și anumite aspecte legate de guvernarea instrumentului de redresare. O anexă nouă la [Acordul interinstituțional dintre](#)

[4][Pozitia din 17 decembrie 2014](#) privind sistemul de resurse proprii al Comunităților Europene; [Pozitia din 16 aprilie 2014](#) referitoare la proiectul de decizie a Consiliului privind sistemul de resurse proprii; [rezoluția din 6 iulie 2016](#) intitulată „Pregătirea revizuirii postelectorale a CFM 2014-2020: recomandările Parlamentului înainte de propunerea Comisiei”; [rezoluția din 26 octombrie 2016](#) referitoare la revizuirea la mijlocul perioadei a CFM 2014-2020; [rezoluția din 24 octombrie 2017](#) referitoare la Documentul de reflecție privind viitorul finanțelor UE; [rezoluția din 14 martie 2018](#) referitoare la reforma sistemului Uniunii Europene de resurse proprii; [rezoluția din 30 mai 2018](#) referitoare la cadrul financiar multianual 2021-2027; [rezoluția din 14 noiembrie 2018](#) referitoare la cadrul financiar multianual 2021-2027, [rezoluția din 10 octombrie 2019](#) referitoare la cadrul financiar multianual 2021-2027 și la resursele proprii: e vremea să răspundem așteptărilor cetățenilor.

[Parlamentul European, Consiliu și Comisie privind disciplina bugetară, cooperarea în chestiuni bugetare și buna gestiune financiară](#) a stabilit o foaie de parcurs pentru introducerea de noi resurse proprii în perioada 2021-2027. Veniturile din noile resurse proprii ar trebui să fie suficiente pentru a rambursa datoriile contractate în contul instrumentului NGEU, iar toate veniturile excedentare ar trebui să finanțeze bugetul Uniunii, în conformitate cu principiul universalității. Calendarul obligatoriu din punct de vedere juridic obligă Comisia să vină până în iunie 2021 cu propuneri de introducere a unor noi resurse proprii bazate pe un mecanism de ajustare la frontieră a emisiilor de carbon, pe o taxă digitală și pe sistemul ETS revizuit (urmând să fie introduse până la 1 ianuarie 2023), și până în iunie 2024 să vină cu propuneri de introducere a unor resurse proprii noi, care ar putea include o taxă pe tranzacțiile financiare și o contribuție financiară legată de sectorul corporativ (posibil o nouă bază comună de impozitare a întreprinderilor). Conform noii Decizii privind resursele proprii, adoptată la 14 decembrie 2020, corecțiile de care beneficiază anumite state membre au fost menținute, iar cota reținută din taxele vamale pentru a acoperi costurile de colectare a fost majorată de la 20 % la 25 %.

După ce a fost ratificată de toate statele membre la 31 mai 2021, Decizia privind resursele proprii a început să se aplice retroactiv de la 1 ianuarie 2021.

După ce la 14 iulie 2021 au fost publicate propunerile de [revizuire a EU ETS](#) și de [introducere a unui mecanism de ajustare la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon](#), la 22 decembrie 2021 a fost publicată o [propunere privind o nouă generație de resurse proprii ale UE](#). Aceasta precizează că 25 % din veniturile provenite din certificatele ETS licitate, 75 % din veniturile generate de mecanismul de ajustare la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon și 15 % din cota de profituri reziduale realocate statelor membre ale UE în temeiul acordului OCDE/G20 privind impozitarea internațională a companiilor (primul pilon) vor fi plătite la bugetul UE. La 23 noiembrie 2022, Parlamentul [a adoptat amendamente la propunere](#) și se așteaptă decizia Consiliului. Parlamentul a adoptat, de asemenea, [o rezoluție la 10 mai 2023](#) în care propune noi resurse proprii suplimentare.

La 20 iunie 2023, Comisia și-a publicat propunerile pentru un al doilea pachet de resurse proprii. Acesta a inclus o resursă proprie statistică temporară, plătită ca o contribuție națională din profiturile întreprinderilor calculată drept 0,5 % din baza națională a profiturilor întreprinderilor din UE (calculată de Eurostat pe baza excedentului brut de exploatare pentru sectoarele societăților financiare și nefinanciare). În cele din urmă, aceasta va fi înlocuită cu o veritabilă resursă proprie bazată pe impozitarea întreprinderilor, o contribuție din partea viitoarei inițiative [„Întreprinderile din Europa: cadrul de impozitare a profitului \(BEFIT\)](#). Propunerea prevede, de asemenea, o creștere a cotei de apel a resursei proprii ETS de la 25 % la 30 %, justificată de creșterea prețurilor carbonului. Pachetul propus ar putea genera venituri anuale suplimentare de aproximativ 23 de miliarde EUR din 2024 și de 36 de miliarde EUR din 2028, ceea ce corespunde unui procent de aproximativ 18-20 % din veniturile totale.

[Andras Swarcz](#)

10/2023

